

Advies voor richtlijnen voor het
milieu-effectrapport over het
recreatieproject Aakvlaai

19 oktober 1993

CIP-GEGEVENS KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK, DEN HAAG

Advies

Advies voor richtlijnen voor het milieu-effectrapport over
het recreatieproject Aakvlaad / [Commissie voor de
Milieu-effectrapportage]. - Utrecht : Commissie voor de
Milieu-effectrapportage
ISBN 90-5237-568-2

Trefw.: milieu-effectrapportage; Biesbos / recreatie ; Biesbos.

commissie voor de milieu-effectrapportage

aan het College van Gedeputeerde Staten
van de provincie Noord-Brabant
Postbus 90151
5200 MC 's-HERTOGENBOSCH

uw kenmerk
108834

uw brief
d.d. 10 augustus 1993

ons kenmerk
U756-93/Hau/eb/531-36

onderwerp
Advies voor richtlijnen
recreatieproject Aakvlaai

doorkiesnr.
030 - 347654

Utrecht,
19 oktober 1993

Met bovengenoemde brief stelde u, als coördinerend bevoegd gezag, de Commissie voor de milieu-effectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid advies uit te brengen over de richtlijnen voor de inhoud van het milieu-effectrapport (MER) ten behoeve van de besluitvorming over het recreatieproject Aakvlaai.

Overeenkomstig artikel 7.14 van de Wet milieubeheer (Wm) bied ik u hierbij het advies van de Commissie aan. Voor de inhoud van het advies verwijs ik kortheidshalve naar de samenvatting, waarin de belangrijkste aandachtspunten uit het advies bijeengebracht zijn. Daarnaast vraag ik uw aandacht voor het volgende.

De Commissie stelt vast dat het Aakvlaai-project niet een op zichzelf staand project is, maar een zeer duidelijke relatie heeft met de bestaande Biesbosch en met omliggende gebieden. Dit is een wederkerige relatie, waarbij het Aakvlaai-project beoogt bepaalde processen in de aangrenzende gebieden in gang te zetten, maar tegelijkertijd consequenties ondervindt van activiteiten in de Biesbosch en omgeving.

De Commissie beveelt op grond van bovenstaande constatering aan deze relatie met de Biesbosch in deze m.e.r. te betrekken, waarbij een optimaal ecologisch functioneren van het gehele gebied wordt nagestreefd.

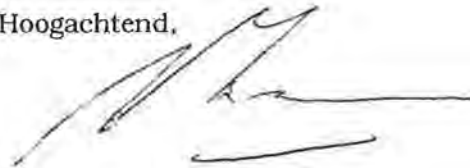
Daartoe dienen alle relatiepatronen inzichtelijk te worden gemaakt, de gewenste processen moeten helder worden weergegeven en mogelijke sturingsmechanismen om de gewenste processen te realiseren dienen te worden beschreven.

De primaire doelstelling van het Aakvlaai-project is compensatie te bieden voor de recreatie, die in de natuurkernen van de Biesbosch wordt geweerd. Daarmee wordt het Aakvlaai-project een zogenaamde 'zeeffunctie' toegedacht; recreatie die in de Aakvlaai plaatsvindt, wordt onttrokken aan de Biesbosch. Het is echter niet ondenkbeeldig dat deze zeeffunctie omslaat in een 'zuig-pomp-werking', waarbij de Aakvlaai juist als vertrekpunt gaat fungeren voor recreatie richting de Biesbosch. Het omgekeerde effect wordt dan bereikt.

De Commissie acht het om deze reden van groot belang dat het bevoegd gezag aangeeft op welke wijze zij het beoogde functioneren van het Aakvlaai-project denkt te kunnen sturen.

De Commissie hoopt met haar advies een constructieve bijdrage te hebben geleverd aan de totstandkoming van de richtlijnen voor het MER. Zij zal gaarne vernemen hoe u gebruik maakt van haar aanbevelingen.

Hoogachtend,

prof. dr. ir. D. de Zeeuw
voorzitter van de werkgroep m.e.r.
recreatieproject Aakvlaai

In afschrift aan: Gemeente Dussen (mede bevoegd gezag)

Advies voor richtlijnen voor het
milieu-effectrapport over het
recreatieproject Aakvlaai

Advies op grond van artikel 7.14 van de Wet milieubeheer, voor de richtlijnen
voor het milieu-effectrapport over het recreatieproject Aakvlaai,

uitgebracht aan het coördinerend bevoegd gezag, het College van Gedeputeerde Staten
van de provincie Noord-Brabant door de Commissie voor de milieu-effectrapportage;
namens deze,

de werkgroep m.e.r. recreatieproject Aakvlaai

de secretaris

ir. I.A. Steinhauer

de voorzitter

prof. dr. ir. D. de Zeeuw

Utrecht, 19 oktober 1993

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
SAMENVATTING	1
1. INLEIDING	3
2. DOELSTELLING	4
3. TE NEMEN EN GENOMEN BESLUITEN	6
4. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN	7
4.1 Algemeen	7
4.2 De voorgenomen activiteit	7
4.2.1 Algemeen	7
4.2.2 Ontgronden en ophogen, natuur- en cultuurtechnische werken	8
4.2.3 Aanleg hoofdwaterkering en waterhuishoudkundige inrichting	8
4.2.4 Recreatieve inrichting	9
4.2.5 Beheer en onderhoud	9
4.2.6 Relatie omliggende gebieden	9
4.3 Alternatieven	10
4.3.1 Algemeen	10
4.3.2 Inrichtingsvarianten	10
4.3.3 Uitvoeringsvarianten	11
4.3.4 Nulalternatief	11
4.3.5 Het meest milieuvriendelijke alternatief	12
5. BESTAANDE TOESTAND VAN HET MILIEU EN DE TE VERWACHTEN ONTWIKKELING VAN DAT MILIEU	13
5.1 Algemeen	13
5.2 Abiotische aspecten	13
5.3 Biotische aspecten	14
5.4 Landschap en cultuurhistorie	14
5.5 Locatie-aspecten	14

6.	DE GEVOLGEN VOOR HET MILIEU	15
6.1	Algemeen	15
6.2	Abiotische aspecten	16
6.3	Biotische aspecten	16
6.4	Landschap en cultuurhistorie	17
6.4	Overige aspecten	17
7.	VERGELIJKING VAN DE ALTERNATIEVEN	18
8.	OVERZICHT VAN LEEMTEN IN KENNIS EN INFORMATIE, EVALUATIE ACHTERAF	19
9.	SAMENVATTING VAN HET MER	20
10.	VORM EN PRESENTATIE VAN HET MER	20

BIJLAGEN

1. Brief van het College van Gedeputeerde Staten van de Provincie Noord-Brabant d.d. 10 augustus 1993 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen.
2. Openbare bekendmaking van de start van de m.e.r.-procedure in Staatscourant nr. 156 d.d. 18 augustus 1993.
3. Projectgegevens en samenstelling van de werkgroep van de Commissie voor de milieu-effectrapportage.
4. Inspraakreacties en adviezen.

SAMENVATTING

Inleiding (hoofdstuk 1)

Dit advies betreft de richtlijnen voor de inhoud van het milieu-effectrapport betreffende de aanleg van een recreatiegebied in de Aakvlaai-polder ter beperking van de recreatieve druk op de Biesbosch. De m.e.r.-procedure wordt doorlopen ten behoeve van de besluitvorming en wel omdat er sprake is van:

- de aanleg van een recreatieve of toeristische voorziening van meer dan 50 ha. (categorie 10.1 Besluit m.e.r.);
- het vaststellen van een dijktracé op inrichtingsniveau (vallend onder art. 33 van de Waterstaatswet 1900, maar m.e.r.-plichtig vanaf het voorjaar 1994).

Doelstelling (hoofdstuk 2)

De doelstelling van de voorgenomen activiteit is tweeledig: kwetsbare natuur in de Biesbosch blijvend aan de recreatie onttrekken door middel van het aanleggen van een vaar-recreatiegebied in de Aakvlaai-polder en het realiseren van een nieuwe waterkering voor het achterland. In de doelstelling moet duidelijk worden in hoeverre met het voornemen wordt ingespeeld op bestaande knelpunten. Er moet worden aangegeven op grond van welke overwegingen de locatiekeuze, de functies, de inrichting en de omvang/begrenzing van het project zijn bepaald, in het bijzonder uit het oogpunt van milieubelang en ruimtelijke ordening.

Te nemen en genomen besluiten (hoofdstuk 3)

Aangegeven moet worden voor welke besluiten het MER wordt opgesteld en hoe de besluitvorming over de voorgenomen activiteit zal verlopen. Daarnaast moet aandacht worden besteed aan reeds genomen besluiten, beleidsvoornemens en -uitspraken, die randvoorwaarden kunnen stellen of beperkingen kunnen opleggen aan de voorgenomen activiteit en de besluitvorming daarover. Ook moet een overzicht worden gegeven van overige nog te nemen besluiten.

Voorgenomen activiteit en alternatieven (hoofdstuk 4)

Bij de beschrijving van het voornemen verdienen verschillende activiteiten de aandacht:

- ontgronden en ophogen, natuur- en cultuurtechnische werken
- aanleg hoofdwaterkering en waterhuishoudkundige inrichting
- recreatieve inrichting
- beheer en onderhoud
- relatie omliggende gebieden

Voor al deze activiteiten worden aandachtspunten gegeven die naar het oordeel van de Commissie in het MER aan de orde moeten komen.

Naast het nulalternatief en het meest milieuvriendelijke alternatief zullen inrichtings- en uitvoeringsvarianten ontwikkeld moeten worden met het oog op beperking van de milieugevolgen.

Bestaande toestand van het milieu en de te verwachten ontwikkelingen van dat milieu (hoofdstuk 5)

De bestaande toestand van het milieu en de autonome ontwikkelingen daarin dienen te worden beschreven voor zover van belang voor de voorspelling van de effecten. De omvang van het studiegebied wordt bepaald door de maximale reikwijdte van de milieu-effecten en varieert per milieu-aspect.

Gevolgen voor het milieu (hoofdstuk 6)

De gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en de alternatieven zullen zo veel mogelijk in hun onderlinge samenhang moeten worden beschouwd. Bij de voorspelling dient steeds te worden aangegeven welke methoden en modellen zijn gebruikt.

Vergelijking van de alternatieven (hoofdstuk 7)

De gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en de alternatieven moeten op een inzichtelijke manier met elkaar, met de bestaande toestand van het milieu en de autonome ontwikkeling daarin, worden vergeleken.

Overzicht van leemten in kennis en informatie, evaluatie achteraf (hoofdstuk 8)

Aangegeven moet worden in hoeverre er onzekerheden en onnauwkeurigheden bestaan in voorspellingsmethoden, gebruikte gegevens en in de te verwachten milieugevolgen. Daarbij dient te worden vermeld wat de betekenis van deze leemten is voor de besluitvorming. Aangegeven dient te worden in hoeverre nieuwe relevante kennis binnen afzienbare tijd beschikbaar komt. De belangrijkste leemten in kennis kunnen worden opgenomen in het door het bevoegd gezag op te stellen monitor- en evaluatieprogramma.

Samenvatting van het MER (hoofdstuk 9)

De hoofdpunten van het MER zullen kort en overzichtelijk in een voor een zo breed mogelijk publiek toegankelijke samenvatting moeten worden gepresenteerd.

Vorm en presentatie van het MER (hoofdstuk 10)

De milieugevolgen van de voorgenomen activiteit en de alternatieven zullen overzichtelijk gepresenteerd moeten worden. Het is wenselijk het MER wel volledig maar beknopt van opzet te houden en de inhoud te beperken tot de informatie die relevant is voor de te nemen besluiten. Achtergrondgegevens kunnen in bijlagen worden opgenomen. Afwijking van de richtlijnen dient te worden gemotiveerd.

1.

INLEIDING

De directeur Landbouw, Natuurbeheer en Openluchtrecreatie in de provincie Noord-Brabant heeft het voornemen om in de Aakvlaai-polder een recreatiegebied aan te leggen, ter beperking van de druk op de Biesbosch. Ongeveer 150 ha. zal voor recreatie worden ingericht; 50 ha. daarvan zal als vaarwater in de vorm van een krekensstelsel worden vormgegeven. Hierin komen ongeveer 400 aanlegplaatsen voor boten (geen jachthaven), kampeerplaatsen en andere recreatieve voorzieningen. Door middel van beplanting wordt een gebied gerealiseerd dat landschappelijk vergelijkbaar is met de Biesbosch.

Bij Kroonuitspraak van 5 januari 1993 is het besluit inzake de goedkeuring van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant aan de bestemmingsplannen "Aakvlaai-Kurenepolder" en "Waterkering Aakvlaaigebied" vernietigd. Als reden geldt dat voor het Aakvlaai-project, voorafgaande aan de vaststelling van het bestemmingsplan, ten onrechte geen milieu-effectrapportage (m.e.r.) heeft plaatsgevonden. De Kroon achtte de beschrijving van de milieu-effecten noodzakelijk om te kunnen oordelen over het recreatieproject. Initiatiefnemer, de directeur Landbouw, Natuur en Openluchtrecreatie in de provincie Noord-Brabant wil met de opstelling van het milieu-effectrapport (MER) het door de Kroon gevraagde inzicht ter onderbouwing van het bestemmingsplan bieden.

Ten behoeve van de besluitvorming wordt de procedure van de milieu-effectrapportage gevolgd, zoals die is beschreven in de Wet milieubeheer (Wm), en wel omdat er sprake is van:

- de aanleg van een recreatieve of toeristische voorziening van meer dan 50 ha. (categorie 10.1 Besluit m.e.r.);
- het vaststellen van een dijktracé op inrichtingsniveau (vallend onder art. 33 van de Waterstaatswet 1900, maar m.e.r.-plichtig vanaf het voorjaar 1994).

Het bevoegd gezag in deze is zowel de gemeente Dussen (vaststelling bestemmingsplan) als Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant (goedkeuring principe-plan voor het dijktracé). Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant treedt op als coördinerend bevoegd gezag.

Met de openbare bekendmaking van het voornemen in de Staatscourant van 18 augustus 1993 (zie bijlage 2) is de m.e.r. formeel van start gegaan. Per brief van 10 augustus 1993 (zie bijlage 1) stelden Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant de Commissie voor de milieu-effectrapportage in de gelegenheid te adviseren over de te geven richtlijnen inzake de inhoud van het MER.

Ten behoeve van de advisering is een werkgroep gevormd. De samenstelling van deze werkgroep is gegeven in bijlage 3. In deze bijlage zijn ook de belangrijkste projectgegevens opgenomen. De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de m.e.r. en wordt daarom verder in dit advies "de Commissie" genoemd.

Met dit advies beoogt de Commissie de milieu-aspecten van de voorgenomen activiteit af te bakenen en de gewenste inhoud van de richtlijnen voor het MER aan te geven.

De inspraakreacties, die via het bevoegd gezag zijn ontvangen (zie bijlage 4 voor een overzicht), zijn in dit advies in beschouwing genomen voor zover deze betrekking hebben op milieu-aspecten van de voorgenomen activiteit.

2. DOELSTELLING

Artikel 7.10, lid 1, onder a van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van hetgeen met de voorgenomen activiteit wordt beoogd."*

Blijkens de startnotitie is de doelstelling van de voorgenomen activiteit tweeledig: kwetsbare natuur in de Biesbosch blijvend aan de recreatie onttrekken door middel van het aanleggen van een vaar-recreatiegebied in de Aakvlaaipolder en het realiseren van een nieuwe waterkering voor het achterland.

De Biesbosch, ingeklemd tussen de Nieuwe Merwede en de Amer, is een uniek en waardevol gebied in Nederland. Het gebied is belangrijk voor de waterwinning, voor de recreatie en het vormt tevens een wezenlijk onderdeel van de ecologische hoofdstructuur. Met de benoeming tot "wetland" is de grote ecologische waarde van de Biesbosch ook internationaal erkend.

Om de kwetsbare natuur in de Biesbosch te beschermen tegen de (vaar-)recreatie is medio jaren '70, in overleg met de recreatiesector, besloten een gedeelte van het gebied voor de recreatie af te sluiten. Tegelijkertijd is afgesproken dat een "mini-Biesbosch" zou worden aangelegd om het verlies van de recreatieruimte te compenseren. Hiertoe is het recreatieplan voor de Aakvlaai ontwikkeld.

Om de huidige Aakvlaaipolder heen ligt een dijk die dienst doet als waterkering voor een groot achterland. Deze waterkering zou verbetering behoeven en bovendien is verhoging noodzakelijk in verband met de veiligheidsnormen. In het kader van het Aakvlaai-project wordt deze waterkering doorbroken. Aan de oostkant van het recreatiegebied zal een nieuwe dijk worden aangelegd.

In de doelstelling moet duidelijk worden in hoeverre met het voornemen wordt ingespeeld op bestaande knelpunten. In de startnotitie wordt de aantasting van de rust en de natuurwaarden in de Biesbosch als knelpunt bestempeld. In het beheers- en inrichtingsplan voor de Biesbosch wordt uitbreiding van rustgebieden (natuurkernen) voorgesteld. Als gevolg hiervan moeten compensatiemaatregelen worden getroffen voor vervallen recreatiemogelijkheden in het hart van de Biesbosch. In het MER

dienen de actuele knelpunten beschreven te worden. Tevens dient de noodzaak van compensatie te worden aangetoond, dit bezien in het licht van andere maatregelen die kunnen worden getroffen om de recreatiedruk te beteugelen.

Er dient te worden aangegeven welke toezeggingen er met betrekking tot deze compensatie reeds zijn gedaan aan de recreatiesector en welke besluiten in dit kader zijn genomen.

Duidelijk moet worden gemaakt in hoeverre het Aakvlaai-project als een vervangende voorziening is te beschouwen.

Het is van belang aan te duiden of het project slechts bedoeld is ter compensatie van de verminderde recreatiemogelijkheden in de Biesbosch of dat nieuwe aantallen recreanten van buitenaf kunnen worden verwacht of aangetrokken. In dit verband moet helder worden waar en hoe in de besluitvorming de koppeling tussen het recreatieproject de Aakvlaai en de ontwikkeling van natuurkernen in de Biesbosch gestalte krijgt.

Tenslotte moet duidelijk worden of het compensatiemaatregelen betreft naar aanleiding van het huidige beheers- en inrichtingsplan voor de Biesbosch, of dat er in de toekomst nog grotere delen van de Biesbosch (kunnen) worden afgesloten of dat de recreatiedruk blijft toenemen waarvoor nog meer compensatie noodzakelijk wordt.

In dit verband dient te worden aangegeven van welke aantallen bezoekers wordt uitgegaan en aan welke typen voorzieningen behoefte bestaat. In die beschrijving moet rekening worden gehouden met bestaande en in ontwikkeling zijnde recreatieve voorzieningen in de naaste en eventueel wijdere omgeving. Een kwantitatieve inschatting van de recreatieve ontwikkeling in de Aakvlaai, de Biesbosch en de omgeving is daarom gewenst.

In het MER moet worden aangegeven op grond van welke overwegingen de locatiekeuze, de inrichting en de omvang/begrenzing van het project zijn bepaald, in het bijzonder uit het oogpunt van milieubelang en ruimtelijke ordening.

De startnotitie meldt dat met de aanwijzing van de Biesbosch tot Nationaal Park wordt beoogd recreatie, natuurbehoud en natuurontwikkeling op harmonieuze wijze samen te laten gaan. In dit verband dient te worden aangegeven welke functies de Aakvlaai en de bestaande Biesbosch toebedacht zijn. Heeft het Aakvlaai-project als functie recreatie ofwel als hoofdfunctie recreatie met als nevenfunctie natuur en natuurontwikkeling of wegen beide functies even zwaar? Deze vraag geldt tevens voor de bestaande Biesbosch.

In de startnotitie wordt niet duidelijk gemaakt waar het instromende water vandaan komt. Het MER moet duidelijkheid verschaffen over de oorsprong, kwaliteit en kwantiteit van dit water, zulks in relatie met de beoogde doelstellingen voor het gebied. De waterstaatkundige toestand en de te verwachten veranderingen daarin dienen te worden aangegeven.

3. TE NEMEN EN GENOMEN BESLUITEN

Artikel 7.10, lid 1, onder c van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een aanduiding van de besluiten bij de voorbereiding waarvan het milieu-effectrapport wordt gemaakt, en een overzicht van de eerder genomen besluiten van overheidsorganen, die betrekking hebben op de voorgenomen activiteit en de beschreven alternatieven."*

In het MER dient te worden vermeld ten behoeve van welke besluiten het MER wordt opgesteld. In de startnotitie worden in Hoofdstuk 7, § 3 de m.e.r.-plichtige besluiten in relatie tot de voorgenomen activiteit genoemd. Aangegeven moet worden welke overheidsinstanties volgens welke procedure en welk tijdplan de diverse besluiten zullen nemen en welke adviesorganen en instanties daarbij betrokken zijn.

Vermeld dient te worden welke reeds genomen overheidsbesluiten, welke regelgeving en welke openbaar gemaakte beleidsvoornemens beperkingen kunnen opleggen of randvoorwaarden kunnen stellen aan de betreffende besluiten waarvoor het MER is opgesteld, dit onder vermelding van de status van deze besluiten (hardheid, hoe lang geleden genomen). Dit is met name van invloed op het ontwikkelen van alternatieven. Hoofdstuk 7, § 1 van de startnotitie geeft hiervan een beknopt overzicht. Daarnaast zullen alle relevante documenten ter zake moeten worden beschouwd. De Commissie denkt daarbij in ieder geval aan de Derde Nota Waterhuishouding, het Beheersplan Rijkswateren, de Vierde Nota Ruimtelijke Ordening (incl. VINEX en de Nadere uitwerking voor het rivierengebied (NURG), het Natuurbeleidsplan, het Structuurschema Groene Ruimte, de Ramsar-conventie, de conventies van Bern en Bonn, het Rijnactieprogramma en voorts de Ontgrondingenwet, de Wet bodembescherming, de Wet op de waterhuishouding en de Waterstaatswet. Tevens dienen de aanbevelingen van de Commissie Boertien meegenomen te worden.

Evenzeer dient te worden aangegeven welke besluiten in een later stadium nog zullen (moeten) worden genomen (zoals een ontgrondings-, eventueel aanlegvergunning en eventueel vergunningaanvragen op grond van art. 4 dan wel 5 van de Rivierenwet¹) in het betreffende studiegebied en daarbuiten, teneinde het project ten uitvoer te kunnen brengen.

Ook dient aandacht te worden besteed aan reeds afgesloten overeenkomsten, contracten en dergelijke voor zover hierin randvoorwaarden voor de projectontwikkeling zijn vastgelegd.

1 zie bijlage 4, inspraakreactie nr. 4

4. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

Artikel 7.10, lid 1, onder b van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de voorgenomen activiteit en van de wijze waarop zij zal worden uitgevoerd, alsmede van de alternatieven daarvoor, die redelijkerwijs in beschouwing dienen te worden genomen"*.

4.1 Algemeen

In het MER moeten de voorgenomen activiteit en de redelijkerwijs in beschouwing te nemen alternatieven worden beschreven en uitgewerkt, voor zover deze relevant zijn voor de besluitvorming.

Plannen waarbij het doel dat met de voorgenomen activiteit wordt nastreefd onvoldoende kan worden bereikt, worden niet als in beschouwing te nemen alternatieven aangemerkt.

De beschrijving van de voorgenomen activiteit dient zich vooral te richten op die aspecten die inzicht geven in de milieu-effecten van het voornemen.

De keuze van de nader in beschouwing te nemen alternatieven/varianten moet in het MER zorgvuldig worden gemotiveerd, dit geldt vooral voor de aanduiding van het eventuele voorkeursalternatief. De beschrijving van de voorgenomen activiteit en alternatieven zal gelijkwaardig moeten zijn.

4.2 De voorgenomen activiteit

4.2.1 Algemeen

Het onderhavige voornemen is gericht op verschillende activiteiten:

- Ontgronden en ophogen; het nu vlakke polderlandschap zal doorsneden worden met kreken en op enkele plaatsen breder vaarwater (50 ha.).
- Aanleg hoofdwaterkering; bij realisering van de Aakvlaai moet de primaire waterkering op een andere plaats gerealiseerd worden. In dit voornemen wordt uitgegaan van het principeplan Aakvlaai, waarbij de bestaande dijk haar functie als waterkering zal verliezen.
- Recreatieve inrichting (100 ha.); het nieuwe land in de Aakvlaai zal veelal bestaan uit grasoevers, aanlegvoorzieningen (400 plaatsen), speelweiden en beplanting als in de Biesbosch.
- Beheer en onderhoud.

In het MER moeten de activiteiten niet alleen als zodanig worden beschreven, maar ook hun onderlinge relaties. Daarnaast moeten schetsmatig ecologische processen worden beschreven, ecologische en hydrologische systemen alsook de aansluiting bij randvoorwaarden en sturingsprocessen om beoogde doelstellingen te bereiken.

4.2.2 Ontgronden en ophogen, natuur- en cultuurtechnische werken

- grondverzet, grondbalans;
- indicaties van ligging en omvang van het nieuw te vormen krekensysteem; aanduiding van waterdieptes en taluds;
- voorzieningen die worden getroffen om verlanding tegen te gaan;
- hoeveelheid en aard van het ontgraven materiaal; gegevens over bodemkwaliteit en mogelijke verontreinigingen;
- wijze van ontgraven: gehele ontgronding waarbij later 'eilanden' worden aangebracht of gedeeltelijke ontgraving;
- opslag, wijze van transport en bestemming van de grond;
- ingrepen in de waterhuishouding (tijdelijk en permanent); maatregelen om in milieu-opzicht ongunstige wijzigingen van de hydrologische situatie in de omgeving zoveel mogelijk te beperken;
- wijze waarop bij de uitvoering van het project rekening wordt gehouden met eventuele natuurontwikkelingsdoelstellingen; voor de aard van de natuurontwikkeling zijn, naast de milieukwaliteit, vorm, ligging, diepte, oppervlakte en profilering/hellingshoek/oriëntatie van de verschillende biotopen (diep water, ondiep water, begroeide oevers met grasland, riet/ruigte, bos en eventuele steilranden) van essentieel belang;
- ontgronden en ophogen in relatie tot aanwezige en te ontwikkelen ecologische, landschappelijke en cultuurhistorische waarden;
- vegetatietypen en bosdoeltypen in relatie tot potentieel natuurlijke vegetatie;
- grondbewerking, plantmateriaal (soorten, leeftijd, herkomst);
- wildschadepreventie.

4.2.3 Aanleg hoofdwaterkering en waterhuishoudkundige inrichting

- situering dijktracé;
- afmetingen van het dijkprofiel;
- grondbalans, eventueel gebruik van het ontgraven materiaal voor dijkaanleg, kwaliteit afdeklaag, mede in relatie tot de gewenste natuurontwikkeling;
- mogelijkheden voor de realisering van een natuurrelevante hoofdwaterkering, wijze waarop rekening wordt gehouden met eventuele natuurontwikkelingsdoelstellingen dan wel recreatief medegebruik;
- veranderingen in de waterstaatkundige toestand, zoals te verwachten fluctuaties in waterstand, inundatieduur, kwel en infiltratie;
- infrastructuur waterlopen, aard en omvang;
- overige waterstaatkundige werken (bruggen, duikers, sluisen, onderhoudswegen);
- wijze van buffering, zonerings, compartimentering;
- aard en omvang oeververdedigingen.

4.2.4 Recreatieve inrichting

- aanleg en situering van gebouwde en ongebouwde voorzieningen;
- zonering, concentratiepunten, intensieve/extensieve recreatie;
- gebruiksvormen recreatiewater (vaartuigen, zwemmen, surfen, kanoën et cetera);
- interne en, indien relevant, externe ontsluiting voor voetgangers, rijwielverkeer, autoverkeer, openbaar vervoer;
- (interne) ontsluiting voor vaartuigen inclusief situering ten opzichte van bestaande hoogspanningsleidingen/-masten in verband met doorvaarhoogten;
- waar is (zijn) de toegang(en) geprojecteerd en welke overwegingen hebben daarbij een rol gespeeld?
- bestemming bestaande landbouwbedrijven, situering resterende bedrijf;
- overige voorzieningen in relatie tot beoogde doelstellingen;
- situering van de verschillende onderdelen van het project ten opzichte van elkaar en ten opzichte van (bestaande of te creëren) ecologisch, landschappelijk en/of cultuurhistorisch waardevolle elementen.

4.2.5 Beheer en onderhoud

- waterkwaliteitsbeheer in het aan te leggen krekensstelsel; waar komt het water vandaan?
- waterkwantiteitsbeheer; invloed van het nieuwe waterpeil op de hydrologische situatie in de Aakvlaai en in de omliggende gebieden;
- maatregelen tegen verlanding;
- oeverbeheer;
- handhaving bestaande vegetatie en/of aanbrengen nieuwe vegetatie;
- beheer van groenvoorzieningen en eventuele natuurontwikkelingszones; eventuele bemesting, keuzen met betrekking tot maaien/begrazen, afspraken over de organisatie en verantwoordelijkheden met betrekking tot het beheer;
- omvang en beheer van afvalwater en vaste afvalstoffen en mogelijkheden ter beperking; voorzieningen voor verwijdering van afval (met name chemische toiletten, glas, blik, olie);
- reglementering, toezicht en begeleiding van het recreatief gebruik (inclusief voorlichting en educatie);
- onderhoud verhardingen, kunstwerken en gebouwen;
- wijze waarop beheer en onderhoud duurzaam wordt geregeld (conventanten, beheersovereenkomsten).

4.2.6 Relatie omliggende gebieden

Aangezien het voornemen een directe relatie heeft met de bestaande Biesbosch en omliggende gebieden, dient deze relatie inzichtelijk te worden gemaakt. Dit geldt zowel voor activiteiten in de Aakvlaai-polder die consequenties hebben voor aangrenzende gebieden, als voor activiteiten, voortvloeiend uit het beheers- en inrichtingsplan voor

De Biesbosch en overige bestaande en geplande activiteiten in het gebied, voor zover deze invloed hebben op het Aakvlaai-project.

4.3 Alternatieven

4.3.1 Algemeen

De Aakvlaaipolder is reeds grotendeels in bezit van de initiatiefnemer, waardoor het zoeken naar een alternatieve locatie voor het project geen redelijke optie is. Wel zou in dit verband afgewogen kunnen worden wat de milieugevolgen zijn wanneer de oppervlakte voor het in te richten gebied wordt verkleind; dat wil zeggen geen alternatieve locatie maar een geringere omvang van de locatie. De vragen die zich in dit verband aandienen, betreffen de mogelijkheden tot fasering in ruimte en tijd van het project en in hoeverre elke fase als afzonderlijk geheel kan functioneren.

In het MER dient te worden aangegeven waarom voor deze locatie is gekozen, dit in relatie tot andere voornemens die in het gebied plaatsvinden. Daarbij dient te worden aangegeven in hoeverre mogelijke alternatieve locaties zijn overwogen en op grond van welke criteria en afwegingen deze zijn afgevallen.

Mede dient hier aan de orde te komen in hoeverre een vergelijkende studie naar de milieu-effecten van alternatieve locaties is uitgevoerd evenals de vraag in hoeverre de resultaten van een dergelijke studie de keuze voor de onderhavige locatie hebben bepaald.

Er dienen verschillende alternatieven onderscheiden te worden, te weten:

- inrichtingsvarianten (§ 4.3.2);
- uitvoeringsvarianten (§ 4.3.3).

Bovendien dienen de referentiesituatie (het "nulalternatief") en het meest milieuvriendelijke alternatief te worden beschreven (§ 4.3.4, respectievelijk 4.3.5).

4.3.2 Inrichtingsvarianten

Aspecten die van belang zijn voor de inrichtingsvarianten zijn: de locatie van de centrale voorzieningen, de locatie van de aanlegplaatsen, de inrichting van de oevers, interne en externe ontsluiting et cetera. Daarbij zijn exacte locaties en gedetailleerde ontwerpen van belang. De Commissie acht het wenselijk dat tenminste naast het model van de voorgenomen activiteit, ook een concentratiemodel wordt ontwikkeld als inrichtingsvariant. Bij alle varianten dienen aspecten met betrekking tot natuur, landschap, bereikbaarheid en recreatie (mogelijkheden en belevingswaarden) aan de orde te komen.

Tevens dient een alternatief voor het bestaande dijktracé^{2]} in de inrichtingsvarianten te worden betrokken.

4.3.3 Uitvoeringsvarianten

Met betrekking tot het beheer en onderhoud is het volgende van belang voor de uitvoering van het project: volgt een recreatievriendelijk dan wel een natuurvriendelijk beheer of ligt het zwaartepunt in het midden? Voor de verschillende gradaties kunnen verschillende uitvoeringsvarianten worden aangegeven. Van essentieel belang hierbij is een beschrijving van de verschillende varianten met betrekking tot de oorsprong, kwaliteit en kwantiteit van de waterinlaat.

4.3.4 Nulalternatief

Het nulalternatief beschrijft de situatie die ontstaat indien de voorgenomen activiteit niet zou worden ondernomen. Dit betekent dat het Aakvlaai-project niet zal worden gerealiseerd en dat de huidige dijk door het waterschap in het kader van de dijkverbetering zal worden verbeterd. Bij het nul-alternatief blijft de Aakvlaaipolder als landbouwpolder gehandhaafd. Samen met de autonome ontwikkeling van het milieu dient het als referentiekader voor de overige alternatieven/varianten.

Het nulalternatief kan een redelijkerwijs in beschouwing te nemen alternatief zijn, indien het doel van het voornemen kan worden bereikt, bijvoorbeeld door een andere vorm van compensatie voor de vaarrecreatie om de Biesbosch te kunnen ontlasten. Te denken valt aan een intensievere inrichting van de hoofdkreken in de Biesbosch en aanleg van voorzieningen in de randen van het gebied. Er dient te worden aangegeven welke compensatievarianten mogelijk zijn (in de startnotitie wordt dit de nul-plus variant genoemd).

In de onderhavige situatie kan nog een derde nul-variant worden overwogen, waarbij het Aakvlaai-project geen doorgang vindt, maar waarbij de huidige landbouwkundige ontwikkeling wordt omgevormd tot bijvoorbeeld natuurontwikkeling. Dit kan omdat het gebied grotendeels in bezit is van de initiatiefnemer, en dient dus als variant beschreven te worden.

2 zie bijlage 4, inspraakreactie nr. 5

4.3.5 Het meest milieuvriendelijke alternatief

Artikel 7.10, lid 3 van de Wm:

"Tot de ingevolge het eerste lid, onder b, te beschrijven alternatieven behoort in ieder geval het alternatief waarbij de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu worden toegepast."

In dit alternatief moet worden aangegeven hoe nadelige gevolgen voor het milieu kunnen worden voorkomen, dan wel zo veel mogelijk beperkt. In de praktijk komt het beschrijven van het meest milieuvriendelijke alternatief neer op een milieuvriendelijke inrichting en uitvoering. Daarbij horen ook milieubescherpende maatregelen ten gunste van de waterhuishouding en natuurontwikkeling. Deze maatregelen gelden dan zowel voor het Aakvlaai-project als voor de bestaande Biesbosch en dienen ook beide in het MER te worden beschreven.

Binnen de doelstellingen van het project betekent dit:

- Bestaande waarden van het gebied zelf en van het gebied in relatie tot de omgeving, worden zoveel mogelijk ontzien en potentiële waarden worden zoveel mogelijk benut.
- Gestreefd wordt naar een optimaal ecologisch functioneren voor het gehele gebied.
- Nieuwe mogelijkheden voor natuurontwikkeling worden zo veel mogelijk aangegrepen, met veel aandacht voor biodiversiteit. Ook wordt aandacht besteed aan de landschapsecologische positie van het projectgebied ten opzichte van zijn omgeving.
- Overlast voor de omgeving door bijvoorbeeld verkeer of visuele hinder wordt zoveel mogelijk vermeden.
- Gestreefd wordt naar een optimale milieuhygiënische kwaliteit binnen het gebied en in de omgeving (dit met name gelet op zware metalen in relatie met de geplande slibvang in het Aakvlaai-project).
- Beheer en aanleg onder maximale toepassing van milieubescherpende maatregelen.

Tot milieubescherpende maatregelen behoren ook maatregelen die dienen tot het minimaliseren van negatieve effecten van recreatie, zoals oeverbescherming, afvalstoffenbeheer, een reglement met betrekking tot het gebruik van het gebied en organisatorische maatregelen ten behoeve van controle op naleving van het reglement.

5. **BESTAANDE TOESTAND VAN HET MILIEU EN DE TE VERWACHTEN ONTWIKKELING VAN DAT MILIEU**

Artikel 7.10, lid 1, onder d van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de bestaande toestand van het milieu, voor zover de voorgenomen activiteit of de beschreven alternatieven daarvoor gevolgen kunnen hebben, alsmede van de te verwachten ontwikkeling van dat milieu, indien de activiteit noch de alternatieven worden ondernomen."*

5.1 Algemeen

De bestaande toestand van het milieu en de autonome ontwikkeling daarvan moeten in het MER worden beschreven, voor zover van belang voor de voorspelling van de milieugevolgen.

Het gebied waarover deze beschrijvingen zich uitstrekken, wordt het studiegebied genoemd. Dit omvat het projectgebied en de gebieden, die door de voorgenomen activiteit of de alternatieven kunnen worden beïnvloed. De bestaande Biesbosch dient te worden beschreven voor zover de voorgenomen activiteit hierop van invloed is.

Het is van belang de beschrijving van het studiegebied grafisch zo te presenteren dat de schaal van de kaarten in overeenstemming is met de weer te geven details.

De Commissie vraagt bij de beschrijvingen aandacht voor de in de volgende paragrafen genoemde aspecten.

5.2 Abiotische aspecten

- geologie: opbouw van het geologisch profiel (opeenvolging van verschillende afzettingen en laagdikten);
- geomorfologie: beschrijving van bijvoorbeeld kreekrestanten en dijken, voor zover nog aanwezig;
- bodemkundige opbouw: verschillende bodemtypes en de aardwetenschappelijke betekenis daarvan, mate van eventuele verontreinigingen (met name zware metalen) van bodemlagen in het gebied;
- geohydrologie: diepte grondwaterspiegel; watervoerende pakketten; aard, dikte en doorlatendheid van de waterscheidende lagen; kwaliteit, samenstelling en stromingsrichting van het grondwater; kwel en infiltratie, kwaliteit en herkomst hiervan;
- oppervlaktewater: polderpeilen, sluisen en stuwen, afvoersystemen;
- de biologische en fysico-chemische waterkwaliteit (met name macro-ionen, nutriënten en andere verontreinigingen) van voor watertoevoer in aanmerking komende oppervlaktewateren;
- beperkingen voor natuurontwikkeling ten gevolge van nutriënten en toxische stoffen in het belendende oppervlaktewater van de Amer.

5.3 Biotische aspecten

- Aquatische en terrestrische (micro)flora, karakteristieke vegetatie en (micro)fauna; met name soortenrijkdom, zeldzame soorten, indicatorsoorten en in ieder geval soorten die vanuit het natuurbeleid (Natuurbeleidsplan) en de regelgeving (Natuurbeschermingswet, Flora- en Faunawet, internationale conventies) relevant worden geacht. Daarbij dient onderscheid gemaakt te worden tussen actuele en potentiële biotische waarden.
- Landschapsecologische relaties binnen het projectgebied en met het omringende gebied; de plaats van het gebied in de ecologische hoofdstructuur uit het Natuurbeleidsplan en de groene hoofdstructuur van de Provincie Noord-Brabant.
- Relatie tussen de abiotische en de biotische aspecten, met name de afhankelijkheid van flora en vegetatie van bodemgesteldheid, waterstand en waterkwaliteit.
- Waardering van flora, vegetatie en fauna in regionale, nationale en internationale zin (gerelateerd aan relevante regelgeving en beleid).

5.4 Landschap en cultuurhistorie

- Beschrijving en waardering van bestaande landschappelijke, archeologische en andere cultuurhistorische elementen (verkavelingspatronen, open of gesloten ruimten, dijken et cetera); in dit kader verwijst de Commissie naar de inspraakreactie van de Rijksdienst voor Oudheidkundig Bodemonderzoek (ROB) ³].
- Visueel-ruimtelijke werking van deze elementen.

5.5 Locatie-aspecten

- situering huidig dijktracé;
- huidige bodemgebruik/functionies van het projectgebied;
- ligging van het projectgebied ten opzichte van natuurgebieden, gebieden ten behoeve van de drinkwatervoorziening;
- beschrijving van de gebiedsontsluiting;
- ligging hoogspanningsleiding ⁴];
- beschrijving van de huidige omvang en aard van de verkeersstromen in het studiegebied en de omgeving daarvan;
- ligging van voor watertoevoer in aanmerking komende oppervlaktewateren;

3 zie bijlage 4, inspraakreactie nr. 2

4 zie bijlage 4, inspraakreactie nr. 5

- ontwikkeling van nieuwe woongebieden en de invloed daarvan op het studiegebied.

6. GEVOLGEN VOOR HET MILIEU

Artikel 7.10, lid 1, onder e van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de gevolgen voor het milieu, die de voorgenomen activiteit, onderscheidenlijk de alternatieven kunnen hebben, alsmede een motivering van de wijze waarop deze gevolgen zijn bepaald en beschreven."*

6.1 Algemeen

Bij de beoordeling van de gevolgen van de voorgestane inrichting, c.q. metamorfose van de Aakvlaai voor natuur en milieu, kan niet worden volstaan met de beoordeling van het gebied zelf, immers het plan beoogt een aanzienlijke verbetering van de milieukwaliteit van een veel groter nabijgelegen gebied van de Biesbosch. In het MER dienen daarom niet alleen de gevolgen voor het milieu in de Aakvlaai-polder te worden beschreven, maar ook de gevolgen voor de Biesbosch in zijn totaliteit, alsook de milieugevolgen voor overige aangrenzende gebieden.

Bij de beschrijving van de milieugevolgen gaat het niet alleen om negatieve gevolgen, maar ook om positieve gevolgen die optreden of worden bevorderd. Daarbij moet onderscheid worden gemaakt tussen de aanlegfase en de gebruiksfase.

Bij onzekerheden over het optreden van effecten moet worden uitgegaan van de slechtst denkbare situatie.

De nadruk zal moeten liggen op permanente, onomkeerbare effecten, zoals ingrepen in de geomorfologie en geohydrologie. De gevolgen zullen zoveel mogelijk in hun onderlinge samenhang moeten worden beschreven (cumulatie).

Er zal een aanduiding moeten worden gegeven van het te verwachten resultaat van mitigerende maatregelen om negatieve milieugevolgen te beperken of te compenseren.

Het MER zal moeten motiveren op welke manier de effecten zijn bepaald en beschreven. Hierbij gaat het om de betrouwbaarheid en nauwkeurigheid van de gebruikte basisgegevens en van de gebruikte voorspellingsmethoden.

De milieuaspecten in de volgende paragrafen verdienen de aandacht.

6.2 Abiotische aspecten

- gevolgen voor geomorfologie en bodem door veranderingen in:
 - geomorfologische gesteldheid;
 - bodemlagen en bodemopbouw, in relatie tot veranderingen in de waterhuishouding;
 - samenstelling van de bodem (als gevolg van toe/afnemende mineralisatie, bemesting, gebruik van bestrijdingsmiddelen, kwaliteit van instromend water, vrijkomen zware metalen).

- gevolgen voor (geo)hydrologie door:
 - veranderingen in het hydrologisch systeem, zowel kwalitatief als kwantitatief, onder andere als gevolg van de ontgronding, wijze van bemesten;
 - veranderingen in aanwezige gradiëntsituaties, zoals de overgang tussen droog en nat, en tussen voedselarm en voedselrijk;
 - gevolgen voor de grondwaterhuishouding door veranderingen in de grondwaterpeilen en -peilveranderingen, grondwaterdebieten en -kwaliteit

- veranderingen voor de oppervlaktewaterhuishouding:
 - ontwikkeling van de (water)bodemkwaliteit bij verschillende varianten voor de waterinlaat;
 - waterkwaliteit in het aan te leggen kreekstelsel;
 - invloed van de introductie van "vreemd" water in het waterhuishoudkundig systeem op grotere afstand van het project;
 - invloed van introductie getijdenbewegingen en eventuele toekomstige veranderingen hierin;
 - gevolgen toegepaste grondstoffen/materialen in relatie tot duurzaamheid.

6.3 Biotische aspecten

Negatieve en positieve beïnvloeding van actuele en potentiële biotische waarden (zie ook opsomming onder § 5.3):

- door veranderingen in de hydrologie, geomorfologie en bodemopbouw;
- door veranderingen in het gebruik van het gebied (betreding, verontreiniging door achtergelaten afval, verstoring et cetera);
- door beschadiging van de oevers;
- door veranderingen in het beheer (al dan niet gericht op natuurontwikkeling);
- door veranderingen in de rust, door bufferwerking en dergelijke.

6.4 Landschap en cultuurhistorie

- veranderingen in de landschappelijke structuur met betrekking tot de geomorfologische, cultuurhistorische, visuele en ecologische structuur (zowel door de aard als de vormgeving van de voorzieningen);
- visuele aspecten;
- aantasting c.q. bescherming van eventuele archeologisch of andere cultuurhistorisch waardevolle elementen;
- inpassing nieuwe hoofdwaterkering en milieugevolgen van het nieuwe dijktracé.

6.5 Overige aspecten

- veranderingen in de verkeerssituatie, onder andere de ontsluiting en de toename van de verkeersdruk in de omgeving;
- effecten van de aanleg van nieuwe voorzieningen;
- volksgezondheidsaspecten (botulisme, ziekte van Weil, vervuiling van de onderwaterbodem door zware metalen en PCB's);
- geluidniveaus (scheepsmotoren, recreanten) op relevante plaatsen in en rondom het projectgebied;
- eventuele veranderingen in de recreatieve druk op en nabij recreatieve voorzieningen elders;
- verontreiniging door recreatie (afval, vuil, bij boten afvallozing en oliekkages);
- luchtverontreiniging ten gevolge van emissies van motorvaartuigen;
- eventuele klimatologische veranderingen.

7.

VERGELIJKING VAN DE ALTERNATIEVEN

Artikel 7.10, lid 1, onder f van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een vergelijking van de ingevolge onderdeel d beschreven te verwachten ontwikkeling van het milieu met de beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit, alsmede met de beschreven gevolgen voor het milieu van elk der in beschouwing genomen alternatieven."*

De alternatieven en varianten moeten, althans voor wat hun milieu-aspecten betreft, vergeleken worden met de bestaande milieutoestand en de (autonome) ontwikkeling van het milieu. Overige aandachtspunten bij dit onderdeel van het MER kunnen zijn:

- het aangeven van een voorkeursvolgorde van de alternatieven per milieu-aspect, duidelijk onderbouwd en onderscheiden;
- de mate waarin de initiatiefnemer denkt bij elk van de alternatieven zijn doelstellingen te kunnen verwezenlijken;
- een beschouwing van de positieve en negatieve gevolgen van ieder alternatief en het belang daarvan voor de verschillende betrokken partijen.

De verschillende gevolgen van de alternatieven voor het milieu dienen zo te worden gepresenteerd dat op grond van de geschetste voor- en nadelen van de alternatieven een verantwoorde vergelijking mogelijk is en een goed inzicht ontstaat in de verschillende keuzemogelijkheden.

De beoordeling en vergelijking van de gevolgen dient op een begrijpelijke wijze plaats te vinden aan de hand van toetsingscriteria en argumentatie.

De criteria zijn geen objectieve maatstaven, maar worden ontleend aan de maatschappelijke beoordeling van de milieu-effecten, bij voorkeur aan beleidsuitspraken op landelijk en provinciaal niveau. In sommige gevallen zijn de criteria geformaliseerd tot een wettelijke norm. Voor zover dat het geval is dienen de effecten te worden afgezet tegen de normen en uitgangspunten van het milieubeleid.

Bij de vergelijking kunnen kostenaspecten worden betrokken. Dit is in het kader van m.e.r overigens niet verplicht.

8. OVERZICHT VAN LEEMTEN IN KENNIS EN INFORMATIE, EVALUATIE ACHTERAF

Artikel 7.10, lid 1, onder g van de Wm:

Een MER bevat ten minste: "een overzicht van de leemten in de onder d en e bedoelde beschrijvingen [d.w.z. van de bestaande milieutoestand en autonome ontwikkeling daarvan, resp. van de milieu-effecten] ten gevolge van het ontbreken van de benodigde gegevens."

Een overzicht van de leemten in kennis en informatie die na de voorspellingen van de milieu-effecten zijn overgebleven en die tot onvolledigheid leiden, moeten in het MER worden opgesomd, alsmede de redenen waarom deze leemten zijn blijven bestaan. Daarbij kunnen ook vermeld worden:

- onzekerheden en onnauwkeurigheden in de voorspellingsmethoden (en in gebruikte invoergegevens);
- andere kwalitatieve en kwantitatieve onzekerheden met betrekking tot milieu-gevolgen op korte en langere termijn;
- gebrek aan bruikbare voorspellingsmethoden.

Deze leemten in kennis mogen niet betrekking hebben op die informatie, welke voor het te nemen besluit essentieel is. Dit soort informatie dient te worden geïdentificeerd en met prioriteit te worden uitgewerkt.

De vastgestelde leemten in kennis en informatie kunnen worden gezien als onderwerpen van voortgaande studie. Aangegeven dient te worden in hoeverre nieuwe relevante kennis binnen afzienbare tijd beschikbaar komt.

Het bevoegd gezag dient te zijner tijd te evalueren of de voorspelde effecten met de daadwerkelijk optredende effecten overeenkomen. Deze evaluatie dient aan de hand van een evaluatieprogramma, waarin ook monitoring van de belangrijkste effecten is opgenomen, te geschieden. Een en ander houdt rechtstreeks verband met de taak van het bevoegd gezag om de korte en lange termijn effecten op het milieu te volgen en te kunnen voorzien in aanvullende en mitigerende maatregelen. Het MER kan reeds een aanzet tot het evaluatieprogramma bevatten, waarbij dan in ieder geval de vastgestelde leemten in kennis en informatie kunnen worden betrokken.

9. SAMENVATTING VAN HET MER

Artikel 7.10, lid 1, onder h van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een samenvatting die aan een algemeen publiek voldoende inzicht geeft voor de beoordeling van het milieu-effectrapport en van de daarin beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en van de beschreven alternatieven."*

De samenvatting van het MER zal kort en overzichtelijk de kern van de belangrijkste onderdelen van het MER moeten weergeven. De onderlinge vergelijking van de alternatieven kan bijvoorbeeld worden samengevat met behulp van tabellen, figuren en/of kaarten. Daarbij behoort wel een duidelijke legenda.

Het verdient vooral aanbeveling om in de samenvatting in te gaan op de informatie die van belang is voor de te nemen besluiten.

10. VORM EN PRESENTATIE VAN HET MER

Het MER moet goed leesbaar zijn en bruikbaar zijn om een zo breed mogelijk publiek voldoende inzicht te verschaffen in de probleemstelling, het doel en de gevolgen voor het milieu van de alternatieven en varianten.

Het MER moet duidelijk en zo objectief mogelijk ingaan op de te behandelen onderwerpen. Daarbij moet het MER ingaan op de vragen omtrent het voornemen, die leven bij de direct betrokkenen (zie ondermeer de inspraakreacties) en informatie bevatten ten behoeve van de te nemen besluiten.

Keuzen die bepalend zijn geweest bij de opstelling van het MER moeten duidelijk tot uitdrukking komen.

Het verdient aanbeveling om de achtergrondgegevens - die de conclusies, voorspellingen en keuzen onderbouwen - niet in het MER zelf te vermelden, maar in de bijlagen op te nemen.

Het is raadzaam om in het MER een verklarende begrippenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst op te nemen.

Het verdient aanbeveling om in het MER te verwijzen naar de richtlijnen. In voorkomende gevallen moet worden gemotiveerd, waarom aan bepaalde richtlijnen niet tegemoet is gekomen.

BIJLAGEN

bij het advies
voor richtlijnen voor het
milieu-effectrapport over het
recreatieproject Aakvlaai

(bijlagen 1 t/m 4)

BIJLAGE 1

Brief van het bevoegd gezag d.d. 10 augustus 1993, waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen

Provincie
Noord-Brabant

Dienst Ruimtelijke ordening, Natuur en landschap en Volkshuisvesting

telefoon 073-812612

VERZONDEN

12 AUG. 1993

Ons kenmerk: nr. 108834
Uw kenmerk: --
Afdeling: ROB
Doorkiesnr.: 812408, H. v.d. Flier
Bijlagen: 14
Datum: 10 augustus 1993
Onderwerp: Startnotitie mer
Aakvlaai

De Commissie voor milieu-
effectrapportage
Postbus 2345
3500 GH

UP-SCHT	Commissie voor de milieu-effectrapportage
Flier	
ingekomen:	13 AUG. 1993
nummer:	989-93
dossier:	531-14/H5 (7ex)
kopie naar:	Eck / Mo / Pres / Bvd

Geachte commissie,

Op 5 juli jongstleden ontving ons college het verzoek van de directeur LNO om voor twee nauw met elkaar samenhangende activiteiten één milieu-effectrapport op te mogen stellen. De directeur verzocht ons daarbij (conform artikel 14.6 lid 1 van de Wet milieubeheer) om coördinatie van het bevoegd gezag. Aangezien er in dit geval geen orgaan is dat daartoe bij wet is aangewezen, hebben wij het overheidsorgaan dat mede-bevoegd gezag is - de gemeente Dussen - benaderd, met het verzoek om in te stemmen met coördinatie door ons college. Bij brief van 12 juli jongstleden heeft het gemeentebestuur hierop positief gereageerd. Een copie van beide brieven treft u hierbij als bijlage aan. Wij zijn van mening dat hiermee is voldaan aan de artikelen van de Wet milieubeheer die de coördinatie in dergelijke gevallen regelt (14.5 lid 3c, 14.7 en 14.8). Wij zijn nu in de fase van het vooroverleg aangekomen, waarin de startnotitie volgens de wet door ons aan een aantal instanties wordt toegestuurd en een ieder de gelegenheid krijgt opmerkingen te maken over de te geven richtlijnen inzake de inhoud van het milieu-effectrapport.

Ten behoeve van de inspraak over de richtlijnen voor het MER wordt de startnotitie van 20 augustus tot en met 20 september 1993 ter inzage gelegd. De termijn voor het indienen van schriftelijke reacties loopt eveneens tot en met 20 september 1993. Na ontvangst van het advies van uw commissie en van de adviseurs zullen de gemeenteraad van Dussen en ons college de richtlijnen vaststellen.

Op basis van artikel 7.14 lid 1 van de Wet milieubeheer verzoeken wij u om ons voor 20 oktober aanstaande advies uit te brengen over de richtlijnen en de alternatieven die in beschouwing genomen kunnen worden.

Ter informatie is de tekst van de advertentie toegevoegd, zoals die in de Nederlandse Staatscourant en in het regionale dagblad (De Stem) wordt gepubliceerd op woensdag 18 augustus 1993.

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,

wnd

, voorzitter,

, griffier.

BIJLAGE 2

Openbare bekendmaking in Staatscourant nr. 156 d.d. 18 augustus 1993

Noord-Brabant

Openbare bekendmaking in het kader van de Wet milieubeheer

Inspraak startnotitie recreatieproject Aakvlaai

Aankleding

Op 5 januari van dit jaar heeft de Kroon de goedkeuring van ons college aan de bestemmingsplannen 'Aakvlaai-Kurenpolder' en 'Waterkering Aakvlangebied' vernietigd. Als reden geldt dat voor het Aakvlaai-project, voorafgaande aan de vaststelling van het bestemmingsplan, ten onrechte geen milieu-effectrapportage heeft plaatsgevonden. De directeur Landbouw, Natuur en Openluchtrecreatie in de provincie Noord-Brabant (de initiatiefnemer in dit proces), wil door middel van de opstelling van een milieu-effectrapport het gevraagde inzicht verkrijgen.

Doel van de milieu-effectrapportage

Doel van een milieu-effectrapportage is om besluitvorming op een systematische en zorgvuldige wijze te voorzien van zo objectief mogelijke informatie over de milieugevolgen van de voorgenomen activiteit. Het is niet mogelijk om tegen bepaalde voorgestelde ontwikkelingen in het kader van de MER bezwaar te maken. Dat kan eventueel te zijner tijd gebeuren bij de procedures waar het MER voor wordt opgesteld; het bestemmingsplan en het dijkverbeteringsplan.

Voornemen en het bevoegd gezag

Het voornemen bestaat om in de Aakvlaai-polder een recreatiegebied aan te leggen, ter beperking van de druk op de Biesbosch. Ongeveer 150 ha. zal voor recreatie worden ingericht; 50 ha. daarvan zal als vaarwater in de vorm van een krekensysteem worden vormgegeven. Hierin komen ongeveer 400 aanlegplaatsen voor boten (geen jachthaven). Door middel van beplanting wordt een gebied gerealiseerd dat vergelijkbaar is met de Biesbosch. Aangezien de gemeenteraad het bestemmingsplan vaststelt, is zij bevoegd gezag in het kader van het milieu-effectrapport. Omdat het project mede de aanleg van een nieuwe waterkering omvat, zullen de milieu-effecten van de aanleg hiervan ook worden beschreven. Voor dit onderdeel is ons college bevoegd gezag; zij keurt immers het principe-plan voor het dijktracé goed.

Gecoördineerd bevoegd gezag

Het gemeentebestuur van Dussen heeft ingestemd met een coördinatie van het bevoegd gezag door ons college. Coördinatie houdt in dat de correspondentie via de provincie loopt. Het vaststellen van de richtlijnen en het beoordelen van de aanvaardbaarheid van de MER

zal zowel door de gemeenteraad als door ons college plaatsvinden.

Betekenis van de startnotitie

De startnotitie, die nu ter inzage ligt, gaat vooraf aan het eigenlijke milieu-effectrapport. Deze notitie dient als basis voor het geven van richtlijnen en de te bestuderen alternatieven. In het milieu-effectrapport zullen het voorkeurmodel van de initiatiefnemer alsmede het meest milieuvriendelijke alternatief en het zogenaamde nul-alternatief - waarbij de Aakvlaai-polder als landbouwpolder wordt gehandhaafd - op alle milieugevolgen worden onderzocht.

Terinzagelegging

De startnotitie ligt vanaf 20 augustus 1993 tot en met 20 september 1993 gedurende kantooruren ter inzage op de (daarvoor gebruikelijke) plaatsen in het:

- 1 provinciehuis van Noord-Brabant, Brabantlaan 1, 's-Hertogenbosch;
- 2 kasteel-raadhuis Dussen, Binnen 1;
- 3 gemeentehuis Made en Drimmelen, Park 1, Made;
- 4 gemeentehuis Werkendam, Raadhuislaan 2.

Informatie

Voor informatie over de inhoud kunt u zich wenden tot de provincie Noord-Brabant, dienst RNV (073-812408).

Reacties

Ingevolge artikel 7.14 lid 3 van de Wet milieubeheer stelt ons college een ieder in de gelegenheid opmerkingen te maken over het geven van richtlijnen inzake de inhoud van het milieu-effectrapport, inclusief de in beschouwing te nemen alternatieven. Opmerkingen kunnen schriftelijk worden ingediend tot en met 20 september 1993. Deze reacties kunt u richten aan:

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,

*t.a.v. de directeur van de dienst RNV,
Postbus 90151, 5200 MC 's-Hertogenbosch onder vernedding van: MER Aakvlaai nr. 107928.*

BIJLAGE 3

Projectgegevens

Initiatiefnemer: De directeur Landbouw, Natuurbeheer en Openluchtrecreatie in de Provincie Noord-Brabant

Bevoegd gezag: Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant (treedt mede op namens de gemeente Dussen)

Besluit: vaststelling bestemmingsplan en goedkeuring principeplan voor het dijktracé

Categorie Besluit m.e.r.: 10.1

Activiteit: De directeur Landbouw, Natuurbeheer en Openluchtrecreatie in de provincie Noord-Brabant heeft het voornemen om in de Aakvlaaipolder een recreatiegebied aan te leggen, ter beperking van de druk op de Biesbosch. Ongeveer 150 ha. zal voor recreatie worden ingericht; 50 ha. daarvan zal als vaarwater in de vorm van een krekensysteem worden vormgegeven. Hierin komen ongeveer 400 aanlegplaatsen voor boten (geen jachthavens), kampeerplaatsen en andere recreatieve voorzieningen. Door middel van beplanting wordt een gebied gerealiseerd dat landschappelijk vergelijkbaar is met de Biesbosch.

Stand van zaken: Met de openbare bekendmaking in de Staatscourant ging de m.e.r.-procedure van start op 18 augustus 1993. Op 6 en 16 september 1993 bracht de werkgroep van de Commissie m.e.r. een bezoek aan de locatie. Overleg met de initiatiefnemer en het bevoegd gezag naar aanleiding van het concept van het advies voor richtlijnen vond plaats op 13 oktober 1993. Het advies voor richtlijnen is uitgebracht op 19 oktober 1993.

Samenstelling van de werkgroep:

A.P.H.M. Boonman

ir. W.J. Heijnen

dr. R.S.E.W. Leuven

prof. dr. ir. D. de Zeeuw (voorzitter)

Secretaris van de werkgroep: mw. ir. I.A. Steinhauer.

BIJLAGE 4

Lijst van inspraakreacties en adviezen

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
1.	930915	Vleermuiswerkgroep Nederland/SVO	Wageningen	930923
2.	930916	Rijksdienst voor Oudheidkundig Bodemonderzoek	Amersfoort	930923
3.	930910	Noordbrabantse Christelijke Boerenbond	Hank	930923
4.	930903	Ministerie Verkeer en Waterstaat, Directoraat-Generaal Rijkswaterstaat, Directie Noord-Brabant	Den Bosch	930923
5.	930917	Coördinatiecommissie voor dijkverbeteringsplannen, Dienst Waterstaat, Milieu en Vervoer, Provincie Noord-Brabant	Den Bosch	930923
6.	930913	Provinciale Commissie voor Milieu en Water	Den Bosch	931007